REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana

Zadeva: 0700-17/2024/6
Datum: 17. 11. 2025

Zagovornik načela enakosti na podlagi 21. člena v povezavi s 33. do 37. členom Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg, v nadaljevanju: ZVarD) ter prvega odstavka 135. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13; v nadaljevanju: ZUP) v zadevi ugotavljanja obstoja diskriminacije na predlog predlagateljice …, ki jo zastopa …, zoper …izdaja naslednji

SKLEP

1. Postopek ugotavljanja diskriminacije na podlagi predloga, ki ga je dne 26. 3. 2024 vložila …, ki jo zastopa …, **se ustavi**.

2. Stroški v tem postopku niso nastali.

OBRAZLOŽITEV

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju Zagovornik) je dne 26. 3. 2024 prejel predlog … (v nadaljevanju: predlagateljica) zoper domnevno kršiteljico …. V predlogu je predlagateljica po pooblaščencu navedla, da je redna profesorica na eni od fakultet Univerze v … , ki poleg rednega delovnega razmerja opravlja tudi znanstveno-raziskovalno delo v obsegu 8 ur na teden (20% polnega delovnega časa). V predlogu je zatrjevala, da je žrtev diskriminatornih ravnanj nekdanje dekanje … (v nadaljevanju: nekdanja dekanja), deloma pa tudi rektorja in drugih zaposlenih pri kršiteljici praktično že od leta 2019 dalje. Izpostavila je tri po njenem mnenju diskriminatorne obravnave domnevne kršiteljice:

1. odvzem sonosilstva predmeta …., katerih sonosilka je bila v okviru svojega rednega profesorskega dela, brez kakršnegakoli tehtnega razloga in brez izpeljave vseh potrebnih formalnih postopkov;

2. diskriminacijo v okviru njene znanstveno-raziskovalne aktivnosti, saj ji je domnevna kršiteljica zavrnila podpis pogodbe o zaposlitvi za dopolnilno delo za obdobje od 1. 7. 2022 do 31. 12. 2022 ter v celoti umaknila soglasje k pogodbi o zaposlitvi za dopolnilno delo, in sicer brez pojasnila in brez zakonitega razloga, pri čemer gre tudi za povračilni ukrep, ker je predlagateljica opozarjala na diskriminatorno ravnanje nekdanje dekanje;

3. diskriminacijo pri internem postopanju s prijavami kršitev dostojanstva rektoratu, ki jih je sprožila za zaščito svojih pravic, pri čemer se ti postopki niso reševali učinkovito in zakonito (postopki, ki jih je na rektoratu sprožila predlagateljica, se niso odvijali ali pa so se odvijali bistveno počasneje kot postopki, ki so jih zoper predlagateljico sprožili drugi; ni jim bila dodeljena opravilna številka, predlagateljica ni dobila potrditve prejema elektronskega sporočila itd.), poleg tega pa je predlagateljica zaradi teh prijav sama postala tarča povračilnih ukrepov.

Predlagateljica je navedla, da je bila v zgoraj navedenih obravnavah diskriminirana na podlagi štirih osebnih okoliščin:

- v prvi vrsti je bila diskriminirana na podlagi njenih prepričanj in nazorov, v okviru katerih je opravljala svoje profesorsko delo. V preteklosti naj bi že večkrat opozorila na posamične sistemske napake in pomanjkljivosti, še zlasti je nasprotovala spremembi volilnega sistema za dekana, za kar si je prizadevala nekdanja dekanja. Ker predlagateljica od svojih prepričanj in nazorov ni odstopala in se ni podredila nekdanji dekanji, je slednja brez kakršnekoli utemeljene podlage začela posegati v njen predmet in s tem v njen položaj, kar je rezultiralo v odvzemu sonosilstva predmeta. Takšno diskriminacijo je s tem, ko je ščitil nekdanjo dekanjo, izvajal tudi (tedanji) rektor;

- diskriminirana je bila tudi na podlagi svoje politične pripadnosti, saj jo je nekdanja dekanja dojemala kot svojo nasprotnico v boju za oblast na fakulteti;

- poleg tega je bila tarča diskriminacije tudi zaradi svoje izobrazbe in vpetosti v mednarodno okolje, saj se je veliko izobraževala v tujini in ves čas svoje kariere intenzivno delovala v mednarodnem akademskem prostoru, kar določenim posameznikom ni bilo po godu,

- konkretno pri odvzemu sonosilstva predmeta pa je bila predlagateljica diskriminirana še na podlagi svojega spola, saj sta nosilstvo predmeta prevzela dva moška, čeprav ima predlagateljica tehtnejše znanstvene, strokovne in mednarodne pedagoške reference, v odnosu do enega izmed njiju pa celo višji habilitacijski naziv. Za takšno neracionalno izbiro tako ne more biti druge razlage, kot da je prišlo do prednostne obravnave na podlagi spola – na fakulteti so očitno še zelo zakoreninjeni staromodni pogledi, da je akademski svet v prvi vrsti namenjen moškim in da velja ženske, ki razmišljajo samostojno, neodvisno in kritično, iz njega izločiti.

Predlogu je predlagateljica priložila pooblastilo, svoj življenjepis, Aneks št. 4 z dne 7. 3. 2017, pohvalo prodekanje iz leta 2019, relevantni del gradiva za 20. sejo senata, pismo rektorju z dne 16. 4. 2021, prošnjo rektorju za neformalni zaupni sestanek z dne 4. 1. 2021, e-sporočilo Službe za študijske zadeve z dne 28. 2. 2022, pogodbo o zaposlitvi za dopolnilno delo za določen čas od 1. 1. 2022 do 30. 6. 2022, e-pošto, poslano predlagateljici dne 23. 7. 2022 s strani kadrovske službe, svojo zahtevo za odpravo kršitev obveznosti iz delovnega razmerja z dne 14. 9. 2022, odgovor delodajalca z dne 28. 9. 2022, svoj dopis Postopki v zadevi … z dne 5. 10. 2023 in sindikalni poziv z dne 19. 10. 2023 k razveljavitvi postopka in odpravi sklepa. Predlagala je, da jo Zagovornik zasliši.

*

Zagovorniku se je ob predhodnem preizkusu predloga za obravnavo diskriminacije glede na trditve in priložene listine z namenom preverbe, ali so v konkretni zadevi izpolnjene procesne predpostavke za vodenje postopka pri Zagovorniku, zastavilo vprašanje, ali je bil v zvezi z isto zadevo (glede na zatrjevano dejansko in pravno podlago) morda sprožen kakršen koli sodni postopek (civilni, delovnopravni oziroma drug sodni postopek).

V dopisu z dne 16. 4. 2024 je predlagateljica Zagovornika obvestila, da v zvezi z isto zadevo, torej v zvezi z opisanimi kršitvami in zatrjevano diskriminacijo, ni sprožila nobenega sodnega postopka. Zoper svojega delodajalca je na Delovno in socialno sodišče vložila tožbo zaradi trpinčenja, pri čemer del te tožbe opisuje tudi nedovoljena ravnanja v zvezi s sonosilstvom predmeta, se pa ne osredotoča na diskriminacijo in kot pravne podlage tudi ne navaja 6. člena Zakona o delovnih razmerjih[1] (v nadaljevanju: ZDR-1). Predlagateljica s to tožbo postavlja

[1] Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPDVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22, 54/22 – ZUPŠ-1, 114/23, 136/23 – ZIUZDS in 70/25 – ZUTD-I

odškodninske zahtevke, povezane z nepremoženjsko škodo zaradi duševnih bolečin zaradi mobinga, torej v zvezi s prepovedjo nadlegovanja in trpinčenja na delovnem mestu v skladu s 7. členom ZDR-1, zaradi posegov v čast in dobro ime, prav tako pa uveljavlja tudi premoženjsko škodo zaradi izgube dohodka.

Poleg tega je predlagateljica zoper delodajalca vložila tudi tožbo zaradi kršitve pravic iz delovnega razmerja – nezakonitega umika soglasja k pogodbi o zaposlitvi za dopolnilno delo za določen čas, v zvezi s tem pa je postavila tudi restitucijske in reparacijske zahtevke. V tej zadevi je Delovno in socialno sodišče izdalo sodbo na podlagi pripoznave.

*

Zagovornik postopek ugotavljanja diskriminacije vodi skladno z določbami ZVarD. Postopek pri Zagovorniku urejajo členi 33 do 37, za vsa vprašanja, ki niso urejena z ZVarD, pa Zagovornik, skladno z drugim odstavkom 3. člena ZUP, uporabi slednjega.

V postopkih obravnave diskriminacije velja obrnjeno dokazno breme (40. člen ZVarD). To pomeni, da je v primeru izkazanega suma diskriminacije na domnevnem kršitelju, da dokazuje morebitno upravičenost svojih praks. Vendar se breme dokazovanja na kršitelja prevali šele, ko so vsaj verjetno podani zakonski elementi diskriminacije, brez katerih o diskriminaciji ne moremo govoriti, oziroma je z dokazi podprt vsaj nek oprijemljiv sum na diskriminacijo. Gole trditve brez dokazov ne zadostujejo, saj je dokazno breme pri dokazovanju diskriminacije deljeno, ne pa v celoti obrnjeno. To pa pomeni, da je domnevna žrtev (oz. predlagatelj/ica) tudi sam dolžan ponuditi vsaj nekaj dokazil, s katerimi bi lahko podkrepil svoje navedbe in tako izkazal vsaj razloge za sum, da je do diskriminacije na podlagi zatrjevanih osebnih okoliščin res prišlo. Če so ti zadosti prepričljivi, lahko upravičijo prevalitev dokaznega bremena na domnevnega kršitelja, sicer pa ne.

Ker je Zagovornik po preučitvi predloga presodil, da v njem zakonski elementi diskriminacije, natančneje zatrjevane osebne okoliščine, niso dovolj konkretizirane oziroma izkazane ali vsaj deloma podprte z dokazi, je predlagateljico z dopisom št. 0700-17/2024/4 z dne 21. 10. 2025 na podlagi prvega odstavka 67. člena ZUP v povezavi s 3. alinejo prvega odstavka 36. člena ZVarD pozval, da svoj predlog dopolni.

V zvezi z osebno okoliščino prepričanja in nazorov jo je pozval, naj predlog dopolni v smislu sklepa Vrhovnega sodišča RS I Up 27/2008 z dne 23. 6. 2008,[2] v katerem je to zavzelo stališče, da mnenje (sodba) o resničnosti in odraz osebnega pogleda na neko okoliščino nista predmet pravnega varovanja. Ni namreč videti razloga, da bi zakonodajalec v okviru prepovedi diskriminacije varoval prav vsako človekovo sodbo o katerikoli okoliščini ali osebni pogled na katerokoli okoliščino. To kaže na to, da je zakonodajalec hotel varovati človekovo drugo prepričanje le, če gre za skupek med seboj povezanih misli, pojmov, sodb o temeljnih, splošnih vprašanjih sveta, družbe, človeka. Le tedaj, kadar določeno prepričanje pomeni izkaz konsistentnega etičnega ali filozofskega oziroma idejnega sistema, ko ne gre zgolj za mnenje ali stališče, temelječe na trenutno dostopnih informacijah, temveč nekaj, kar ima posebno težo v posameznikovem osebnem življenju, kar je resno, pomembno, trajno in kohezivno, vredno spoštovanja v demokratični družbi ter združljivo s človekovim dostojanstvom, gre za pravno varovano prepričanje.[3]

Zato je Zagovornik navedbo predlagateljice, da je v preteklosti večkrat opozorila na posamične sistemske napake in pomanjkljivosti, štel za presplošno oziroma tako, ki (še) ne kaže na nekaj, kar bi imelo posebno težo v njenem osebnem življenju, in jo je v zvezi s tem pozval na dopolnitev.

[2] Dostopno na: https://sodnapraksa.si/?doc-11879
[3] Definicija izhaja iz sklepa Vrhovnega sodišča RS I Up 27/2008 z dne 23. 6. 2008, dostopno na: https://sodnapraksa.si/?doc-11879

Nadalje je predlagateljico pozval na dopolnitev tudi **v zvezi z osebno okoliščino politične pripadnosti,** saj iz navedbe, da jo je nekdanja dekanja dojemala kot svojo nasprotnico v boju za oblast na fakulteti, ni jasno, kakšne politične pripadnosti je predlagateljica, kakšne politične pripadnosti je nekdanja dekanja in kakšno povezavo s politično pripadnostjo ima funkcija dekana na fakulteti oziroma kako je bilo to v tistem času povezano s politično pripadnostjo predlagateljice.

V zvezi z osebno okoliščino izobrazbe je predlagateljico pozval, naj natančneje pojasni, kako konkretno in zakaj naj bi njena osebna okoliščina izobrazbe in njena vpetost v mednarodno okolje vplivala na njen odnos z nekdanjo dekanjo in kaj je mišljeno s tem, da to določenim posameznikom ni bilo po godu. Predvsem pa jo je pozval, naj pojasni, zakaj naj bi jo nekdanja dekanja slabše obravnavala zaradi njene izobrazbe, saj je po pregledu spletne strani fakultete ugotovil, da so na fakulteti številne profesorice in profesorji, ki imajo primerljivo izobrazbo s predlagateljico oziroma so ravno tako vpeti v mednarodni prostor. Zgolj navedba, da se je predlagateljica veliko izobraževala v tujini in ves čas svoje kariere intenzivno delovala v mednarodnem akademskem prostoru, kar določenim posameznikom ni bilo po godu, zato še ne kaže na slabšo obravnavo na podlagi osebne okoliščine izobrazbe.

Poleg tega pa jo je pozval še, naj natančneje obrazloži tudi zatrjevano slabšo obravnavo **na podlagi osebne okoliščine spola,** natančneje kdo vse je bil tedaj možen kandidat za nosilca navedenega predmeta (oziroma med kom je nekdanja dekanja lahko izbirala za določitev nosilca navedenega predmeta), ter zakaj meni, da je bil ravno njen spol odločilen razlog, da ji je nekdanja dekanja odvzela sonosilstvo predmeta in ga podelila dvema drugima predavateljema moškega spola. Zgolj navedba, da je za takšno neracionalno izbiro edini razlog lahko le prednostna obravnava na podlagi spola, ni konkretizirana in ni podprta s priloženimi dokazili. Da ravnanja in odločitve nekdanje dekanje morda niso pogojena s spolom predlagateljice, namreč kaže tudi navedba same predlagateljice, da je dekanja drugi profesorici ženskega spola podpisala novo pogodbo za dopolnilno delo, medtem ko je podpis predlagateljičine pogodbe za dopolnilo delo za isto obdobje zavrnila. Ob pomanjkanju drugih konkretnejših navedb in dokazil, ki bi kazala na slabšo obravnavo zaradi spola, pa to vzbuja dvom v predlagateljičine navedbe, saj je predlagateljičin spol enak spolu druge profesorice, kar bi lahko kazalo na to, da so bili tako za zavrnitev podpisa pogodbe za dopolnilno delo kot tudi za odvzem sonosilstva predmeta podani drugi razlogi, ne pa predlagateljičin spol.

V zvezi s povračilnimi ukrepi oziroma viktimizacijo je Zagovornik predlagateljico pozval, naj pojasni, v kakšnem smislu je bila žrtev viktimizacije oziroma povračilnih ukrepov po ZVarD. Ta namreč v 11. členu viktimizacijo definira kot izpostavljanje diskriminirane osebe ali osebe, ki ji pomaga, neugodnim posledicam zaradi njenega ukrepanja, katerega namen je preprečiti ali odpraviti diskriminacijo. Torej je v zvezi s tem relevantno, v kakšnem smislu, v zvezi s čim in kako je predlagateljica ukrepala, da bi preprečila diskriminacijo in za kakšno diskriminacijo je šlo. Zakonodajalec je namreč v obrazložitvi k 11. členu predloga ZVarD izrecno poudaril,[4] da institut viktimizacije varuje le tiste osebe, ki so zaradi svojega ukrepanja zoper diskriminacijo ali pomoči diskriminirani osebi izpostavljene povračilnim ukrepom. To pomeni, da je vsebinski kriterij - povezava z diskriminacijo - odločilen za pravno varstvo po ZVarD. Če te povezave ni, zatrjevani povračilni ukrepi ne sodijo pod pojem viktimizacije po ZVarD. Opozorila na posamične sistemske napake in pomanjkljivosti oziroma nasprotovanje spremembi volilnega sistema volitev za dekana samo po sebi še ne predstavlja ukrepanja proti diskriminaciji.

*

Predlagateljica je dne 10. 11. 2025 Zagovorniku pisno sporočila svoje stališče, in sicer, da je po njenem mnenju Zagovornikova zahteva po konkretizaciji osebnih okoliščin v nasprotju z logiko dokaznega standarda v postopkih po ZVarD in z namenom protidiskriminacijske zakonodaje. Takšna razlaga bi namreč pomenila, da bi moral posameznik poznati in

[4] Glej Poročevalec DZ, EPA 1041-VII, z dne 17. 2. 2016.

dokazovati tisto, kar mu je že po naravi stvari prikrito, saj osebne okoliščine, ki predstavljajo podlago diskriminacije, praviloma niso vnaprej razvidne ali priznane. Tisti, ki diskriminira, jih ne izpostavi, temveč jih prikrije, saj je že sama narava diskriminacije v tem, da je razlog neenake obravnave skrit za navidezno objektivnimi razlogi. Ravno zaradi te prikritosti je zakonodajalec v ZVarD uzakonil institut obrnjenega dokaznega bremena, saj je na kršitelju, da izkaže, da diskriminacije ni bilo, in ne obratno. Očitno je torej, da predlagateljica in Zagovornik vsak po svoje razumeta pravilo obrnjenega dokaznega bremena, pri čemer predlagateljica meni, da ga razume pravilno. Predlagateljica ne potrebuje postopkov, ki so sami sebi namen, temveč potrebuje učinkovito varstvo pred diskriminacijo, ne pa sekundarne viktimizacije. Zato umika svoj predlog in Zagovorniku predlaga, da predmetni postopek ustavi.

*

Tretji odstavek 33. člena ZVarD določa, da lahko oseba, ki je pri Zagovorniku vložila predlog za obravnavo, ta predlog umakne do vročitve odločitve Zagovornika. V skladu s prvim odstavkom 135. člena ZUP pa organ izda sklep, s katerim se postopek ustavi, če je bil postopek začet na zahtevo stranke, pa je stranka svojo zahtevo umaknila. Ker je Zagovornik v skladu s 37. členom ZVarD vodil svoj postopek na predlog predlagateljice, ta pa je svoj predlog v pisnem dopisu z dne 10. 11. 2025 umaknila, se postopek s tem sklepom ustavi, kot izhaja iz 1. točke izreka tega sklepa.

Skladno s prvim odstavkom 35. člena ZVarD je postopek pri Zagovorniku za stranke brezplačen. Zato je Zagovornik sklenil, da posebni stroški v tem postopku niso nastali, kakor izhaja iz 2. točke izreka tega sklepa.

Pouk o pravnem sredstvu:
Zoper ta sklep ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. Upravni spor stranka lahko sproži s tožbo, ki jo v 30 dneh od vročitve sklepa vloži na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva ulica 33, 1000 Ljubljana. Tožbo vloži neposredno pisno ali jo pošlje po pošti. Skupaj z morebitnimi prilogami jo vloži v najmanj treh izvodih. K njej mora priložiti tudi ta sklep v izvirniku ali prepisu.

Postopek vodila:
mag. Eva Cankar Farkaš
Samostojna svetovalka Zagovornika

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Vročiti:
- Odvetniška družba … – osebno po ZUP,
- zbirka dok. gradiva.